

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417
e-mail: pss.kosmaj@eunet.rs

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

Фолија за покривање пластеника
(Виолета Величковић дипл.инг.)

Значај пчеле као опрашивача у воћарској производњи
(Драгољуб Глишић, инг.)

Телење
(Перић Предраг дипл. инг.)

Испусти за говеда
(Радовановић Бранислав дипл. инг.)

**Чађава пегавост лишћа и краставост
плодова крушке (*Venturia pirina*)**
(Михаиловић Тамара дипл. инг.)

16. мај 2011. године, тираж 300 примерака

ФОЛИЈА ЗА ПОКРИВАЊЕ ПЛАСТЕНИКА

Предност фолије у односу на стакло, огледа се првенствено у много нижој цени пластеника у односу на стакленик. Не само што је квадратни ёлтар фолије неколико пута јефтинији, него је и конструкција објекта знатно лакша, и једноставнија. То су и данас разлози што се највећи број производача одлучује за подизање пластеника, а не стакленика.

Међутим, код фолија које се данас најчешће користе постоје и одређени недостаци, као што су век трајања, смањење транспарентности (провидност) и кондензација водене паре.

Век трајања најјефтинијих полиетиленских фолија - какве наши производачи најчешће користе - је две до три године. У свету се данас препоручује тзв. коекструдирана фолија дебљине 200 милимикрона, чија је трајност просечно пет година. Направљена је, међутим фолија која може да се користи петнаест година, чија је транспарентност већа од стакла, али је зато неколико пута скупља.

Пре десетак година, сматрало се да је пронађено идеално решење за покривање - поликарбонатне плоче. Међутим, без обзира на многобројне предности овог материјала, производна пракса их за сада мало прихвата, првенствено због високе цене.

Појавом тзв. двоструких фолија са надпритиском (удувава се ваздух), надено је решење за знатну уштеду енергије, чак 25-35% у поређењу са једноструком. Досадашња искуства са оваквим објектима иако нису велика, указују на значајне предности и ефекте, као и потребу неких конструкцијских и технолошких модификација. Може се рећи да ово решење јесте обећавајуће, а пракса ће показати да ли ће се и колико брзо прихватити у производњи.

Виолета Величковић дипл.инг.

ЗНАЧАЈ ПЧЕЛЕ КАО ОПРАШИВАЧА У ВОЋАРСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ

У процесу опрашивања инсекти учествују са преко 80%, а пчеле су најбројнији преносиоци цветног праха. За велики број сората воћних врста пчеле су практично једини опрашивачи. Ово се нарочито односи на неке квалитетне сорте јабука, шљива и других јабучастих и коштичавих воћних врста. Познати су случајеви да су поједини интезивни засади искрчени због слабе и нередовне родности, а да се нису знали узроци нередовног рађања. Касније се утврдило да је једини узрок нередовног рађања било одсуство пчела као опрашивача.

Научним истраживањима је утврђено да се опрашивање цветова смешом цветног праха/цветни прах од више сората неке врсте/ што у природи најмасовније и најуспешније обезбеђују пчеле-добијају већи принос и крупнији, правилније обликовани и интезивније обојени плодови.

Због тога, пољопривредни произвођачи, а нарочито воћари, имају интереса да при обављању послова на својим парцелама, а посебно при хемијској заштити гајених биљака, чувају пчеле. У земљама са развијеном пољопривредом власници плантажа плаћају пчеларима да у време цветања гајених биљака доносе пчеле и распоређују их на њиховим парцелама ради опрашивања.

Пчеле се нај сигурније чувају уздржавањем од третирања гајених биљака у фази цветања, препаратима отровним за пчеле.

У нашој земљи постоје прописи који обавезују пољопривредне произвођаче да о планираном прскању гајених биљака обавесте пчеларе чије су пчеле стациониране на угроженом подручију, и то најмање 48 часова пре почетка рада, а као угрожено подручије сматра се кружна површина око третиране парцеле пречника 5 километара. Такође, прописан је и поступак за обештећење пчелара у случају тровања пчела пестицидима. Међутим далеко је целисходније да пољопривредни произвођачи и пчелари одржавају коректне односе и обострано корисно сарађују, него да евентуално спорове решавају судским путем.

Глишић Драгољуб Саветодавац
За воћарство и виноградарство

ТЕЛЕЊЕ

Време телења код млечних крава се утврђује на основу датума припуста, стања гравидности и по спољним знацима грла. У току последњег месеца стеоности упадну главне јаме, а десна слабина се нарочито опусти. Седам до четрнаест дана пре телења попусте лигаменти у пределу карлице па се корен репа удуби, а крсне и седњачине кости се истакну. Виме порасте при крају деветог месеца бременитости и код појединих грла почиње да се лучи млеко. Отечени су полни органи и из њих почиње да цури густа слуз. Непосредно пред телење краве често лежу и устају и почиње да се јавља колострум.

Телење може бити лако, отежано и тешко. Обавезно је присуство човека јер често није лако поготову код првотелки. Нарочито је потребна помоћ када је теле превише велико да прође кроз карлицу, а други разлог отежаног телења је неправилан положај телета. Нормално телење се одвија брзо и крава се најчешће тели у лежећем ставу. Најпре се водењак појављује који се не сме сећи и бушити. Он пуца сам, а теле се појављује са предњим ногама између којих је глава. При правилном телењу није потребна никаква помоћ.

Три до шест часова након телења, крава би требало да избаци сама постељицу. Она се не извлачи све док сама не испадне. Ако постељица заостане то значи да је крава слабе конституције или да је болесна. Ако се не избаци за један дан, треба интервенисати и обратити се ветеринару.

Виме је обично пуно млека након телења. Пре него што се пусти теле да повремено сиса, виме и сисе треба опрати, обрисати и измустити неколико млазева.

Крава се чисти првих 14 дана од телења. То се види по слузи. Материца врши контракције и избацује све заостатке стеоности. Слуз је бистра и без мириса када је чишћење правилно, а мутно жућкаста и неугодног мириса после тешког и неправилног порођаја. У овом другом случају, слуз показује да је материца краве болесна па због тога треба предузети мере лечења.

Пре самог телења, у стаји треба припремити место на коме ће се грло телити. У мањим шталама прави се привремени бокс за телење, а у већим се опрема једно мање одељење. Треба пазити да у боксу или у просторији за телење не буде хладно и да не буде промаје.

Бокс мора бити чист. После сваког телења треба га дезинфиковати. Под се том приликом посипа кречним млеком или хлорним кречом. Даске од којих је бокс саграђен обично се крече. Под се простире дебелим слојем чисте и суве сламе. После телења, сламу треба избацити и запалити.

Перић Предраг дипл. инг.

ИСПУСТИ ЗА ГОВЕДА

Већ дужи временски период код наших фармера влада устаљено мишљење да је за краве нај боље да буду везане у штале и да се на свом лежишту теле, музу, хране, пију воду, лече и др. Наравно, то је потпуно погрешно, јер крава као и остала жива бића припадају природи, те је за њих најбоље да буду на паши или испусту током већег дела године.

Имајући у виду да се краве нај боље осећају док слободно шетају на паши и пасу и да се прихрањују концентрованом храном само док су у штале, можемо констатовати да су то идеални услови за краве музаре.

Међутим у већини случајева наши фармери нису обезбедили пашњаке за краве и поред толико земљишних површина, те се као прелазно решење намеће изградња испуста. Испусте је нај боље градити поред саме штале или непосредно уз шталу.

У самом испусту неопходно је изградити валове (корита) за напајање водом и јасле за исхрану.

Пожељно је да ова површина буде ограђена металном или дрвеном оградом довољне висине да је краве не могу прескочити. Осим тога подна површина би требала бити од бетона, ради лакшег чишћења и дезинфекције.

Међутим где то није могуће под може бити од цигле или евентуално од замље што је нај гора варијанта. Боравком крава на сунцу и ваздуху, краве ће бити здравије, имаће мање проблема са прераслим папцима, лошим лигаментима, избећи ће се све друге негативне последице боравка у штали.

Са друге стране побољшаће се конзумирање хране и воде и као крајњи ефекат већа количина млека.

Из горе наведеног може се закључити да боравак крава у испусту доприноси бољем здрављу краве и бољим економским ефектима производње млека.

Радовановић Бранислав дипл.инг.

ЧАЂАВА ПЕГАВОСТ ЛИШЋА И КРАСТАВОСТ ПЛОДОВА КРУШКЕ (*Venturia pirina*)

Симптоми болести. Проузроковач чађаве пегавости лишћа и краставости плодова крушке се развија на младарима, лишћу, плодовима и цветовима. Симптоми се чешће уочавају на наличју него на лицу листа. На њима се у пролеће и почетком лета виде округле маслинасте пеге, које касније постају тамнокрке боје. Пеге су у почетку ситне а касније се повећавају и спајају, а лисно ткиво испод њих некротира. До сушења и опадања лишћа долази при јаким заразама. На плоду испод пега у мезокарпу се формира плутни слој као резултат реакције домаћина на акцију патогена. При каснијим инфекцијама развијених плодова пеге остају ситне, мање уочљиве и умањују тржишну вредност плодова и трајност током складиштења.

Биологија патогена. Мицелија гљиве се развија на температури 6-31 С, са оптимумом 20-21 С. Дужина инкубационог периода траје 15-25 дана и зависи од температуре. Дужина влажења листа при датој температури је значајна за остварење инфекције. Сматра се да су заражени младари крушке значајни за одржавање патогена и ширење заразе. На њима се у оквиру пега масовно формирају конидије које се расејавају кишним капима и остварују примарне инфекције.

Мере заштите. Мере заштите крушке од проузроковача чађаве пегавости лишћа и краставости плодова су сличне онима које се препоручују за јабуку. При резидби треба обратити пажњу на одстрањивање оболелих младара. Веома је значајно зимско прскање бакарним препаратима јер се патоген одржава у рак ранама. На овај начин се може значајно смањити инокулум конидија, које остварују примарне инфекције у пролеће. Хемијска заштита током вегетације се изводи истим препаратима као код јабуке. Ако је време кишовито, крушку треба прскати пред кишу у осетљивим фенофазама, а следећа у размаку од 10-20 дана, зависно од климатских прилика и употребљених фунгицида.

Михаиловић Тамара дипл.инг.